

Yksityisoikeus- ja oikeudenhoito-osasto

Siviilioikeusyksikkö

Tutkimusavustaja Toni Tähtinen

Lainsäädäntöneuvos Sofia Aspelund

Selvitys

21.12.2020

SELVITYS VUODEN 2019 HINTASÄÄNTELYUUDISTUKSEN VAIKUTUKSISTA KULUTTAJALUOTTOSOPIMUKSIIN VELKOMUSTUOMIOIDEN VALOSSA

Postiosoite
Postadress

Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Valtioneuvosto
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress

Eteläesplanadi 10
00130 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon

0295 16001
Internat.
+358 295 16001

Faksi
Fax

09 160 67730
Internat.
+358 9 160 67730

S-posti, internet
E-post, internet

oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi
www.justitieministeriet.fi

Sisältö

1	Yhteenveto	3
2	Johdanto	5
2.1	Taustaa	5
2.2	Selvityksen tarkoitus ja käytetty aineisto.....	5
2.3	Summaaristen riita-asioiden määrä käräjäoikeuksissa.....	7
3	Kuluttajaluottosopimuksia koskeva analyysi	8
3.1	Velallinen, velkoja ja luottosopimus	8
3.1.1	Perittävän pääoman suuruus	8
3.1.2	Luoton tyyppi ja luoton määrä tai luottoraja	9
3.1.3	Luoton alkuperäinen velkoja.....	9
3.2	Luottosopimuksessa maksettavaksi sovitut luottokustannukset ja muut kulut.....	10
3.2.1	Luottosopimuksen mukainen luoton korko	10
3.2.2	Luottosopimuksen mukainen luoton todellinen vuosikorko.....	11
3.2.3	Muut luottokustannukset kuin korko	12
3.2.4	Muut luottokustannukset suhteessa päiväkohtaiseen enimmäismäärään	13
3.2.5	Muut kulut	14
3.2.6	Maksuajan pidentämisestä perittävät kulut	14
3.2.7	Hintasääntelyn rikkomisen seuraamukset.....	14
3.3	Luoton perimisestä aiheutuvat kustannukset	16
3.3.1	Perintäkulut	16
3.3.2	Oikeudenkäyntikulut	16
3.3.3	Kuluttajan maksettavaksi tulevat kokonaiskustannukset	16

1 Yhteenveto

Selvityksessä on tarkasteltu 1.9.2019 voimaan tulleen hintasääntelyn vaikutuksia velkomustuomioiden valossa. Selvitystä varten on tutkittu käräjäoikeuksissa 1.1.-6.8.2020 vireille tulleita summaarisia riita-asioita, jotka on ratkaistu 27.8.2020 mennessä ja jotka koskevat vähintään yhtä 1.9.2019 tai sen jälkeen tehtyä kuluttajaluottosopimusta. Sen lisäksi selvityksessä on vertailun vuoksi tarkasteltu tuomioistuinten asiankäsittelyjärjestelmästä (Tuomas) saatuja tietoja sellaisista vuoden 2020 tammi-elokuussa vireille tulleista ja ratkaistuista summaarisista riita-asioista, jotka koskivat ennen 1.9.2019 tehtyjä kuluttajaluottosopimuksia. On syytä korostaa, että hintasääntely on ollut selvityksen laatimishetkellä vain suhteellisen lyhyen aikaa voimassa, minkä johdosta ei ole ollut mahdollisuutta arvioida hintasääntelyn vaikutuksia pidemmältä ajalta.

Luottosopimuskohtainen perittävien pääomien keskiarvo oli tarkasteltujen velkomustuomioiden mukaan noin 2 660 euroa ja mediaani noin 1 430 euroa. Ennen 1.9.2019 tehdyissä kuluttajaluottosopimuksissa perittävien pääomien keskiarvo oli Tuomas-järjestelmästä saatujen tietojen mukaan noin 3 800 euroa ja mediaani noin 2 000 euroa. Velkomustuomioista saatujen tietojen perusteella pääomat vaihtelivat velallisittain siten, että nuoremmilla velallisilla perittävät pääomat olivat pienempiä, kun taas vanhemmilla velallisilla perittävän pääoman määrä oli suurempi. Naisilta perittävät pääomat olivat aineistossa keskimäärin pienempiä kuin miehiltä perittävät pääomat.

Velkomustuomioista ilmenneiden tietojen mukaan 576 luottosopimuksesta 131 oli **kertaluottoja** ja 164 **jatkuvia luottoja**. **Luoton määrien ja luottorajojen keskiarvo** oli noin 2 740 euroa ja mediaani 1 500 euroa. Kertaluotoissa luoton määrän keskiarvo oli noin 3 610 euroa ja mediaani noin 730 euroa, kun taas jatkuvissa luotoissa keskimääräinen luottoraja oli noin 2 670 euroa ja mediaani noin 2 000 euroa. Siltä osin kuin tieto ilmeni velkomustuomioista, kertaluotoissa luoton määrät olivat keskimäärin suurempia kuin luottorajat jatkuvissa luotoissa. Lähes puolesta tarkastelluista velkomustuomioista ei kuitenkaan suoraan ilmennyt, oliko kyseessä kertaluotto vai jatkuva luotto. Tietoa luoton määristä ja luottorajoista ei ole saatavissa järjestelmästä siltä osin kuin kyse on ennen 1.9.2019 tehdyistä sopimuksista, sillä velvollisuus ilmoittaa haastehakemuksessa luoton määrä tai luottoraja ei koske tällaisia sopimuksia.

Tarkasteltujen velkomustuomioiden perusteella **luoton korko** oli valtaosassa tapauksia hyvin lähellä 20 prosentin korkokattoa (keskiarvo 15,58 prosenttia ja mediaani 19,90 prosenttia). Ottaen huomioon, että Suomen Pankin tilastojen mukaan luottolaitosten tarjoamien kulutusluottojen keskikorko oli 4,66 prosenttia syyskuussa 2020, oikeudelliseen perintään näyttäisivät päätyvän ennen muuta kaikkein korkeimmat kuluttajaluotot. Verrattaessa tietoja luoton korosta aikaisemman hintasääntelyn soveltamis-

alaan kuuluvien kuluttajaluottosopimusten korkoihin (keskiarvo 27,6 prosenttia ja mediaani 21 prosenttia) voidaan Tuomas-järjestelmästä saatujen tietojen perusteella havaita korkojen keskimäärin laske-
neen.

Uuden hintasääntelyn soveltamisalaan kuuluvissa tapauksissa **kuluttajaluottosopimusten todellisten vuosikorkojen keskiarvo** oli 22,66 prosenttia ja mediaani 24,02 prosenttia. Sen sijaan muiden kuin uuden hintasääntelyn soveltamisalaan kuuluvien luottojen todellisten vuosikorkojen keskiarvo oli Tuomas-järjestelmästä saatujen tietojen mukaan 67,6 prosenttia ja mediaani 30 prosenttia. Selvityksen perusteella näyttäisi siis siltä, että luottosopimusten mukaisten todellisten vuosikorkojen taso on selvästi laskenut uuden luottokustannusten enimmäismäärää koskevan sääntelyn myötä.

Muuna kuin korkona perittävät luottokustannukset koostuvat esimerkiksi tilinhoito-, avaus- ja palvelumaksuista sekä käsittelykuluista. Tiettyjä kustannuseriä, kuten pikamaksukuluja¹, vaadittiin haastehakemuksissa vaihtelevasti joko luottokustannuksina taikka pääomina tai muina kuluina. Osassa tapauksista käräjäoikeus oli katsonut tällaisten maksujen olevan luottokustannuksia ja siten luottokustannusten enimmäismäärää koskevan säännöksen soveltamisalaan kuuluvia siitäkin huolimatta, että kantaja oli ilmoittanut haastehakemuksessa niiden olevan pääomia tai muita kuluja.

Hintasääntelyuudistuksen yhtenä tavoitteena oli kohtuullistaa markkinoilla tarjolla olevien kuluttajaluottojen hinnoittelua. Velkomustuomioiden tarkasteluun perustuvan alustavan arvion mukaan kuluttajaluottoja koskeva sääntely näyttäisi vaikuttaneen tarkoituksensa mukaisesti, mutta luonnollisesti vain niiden luottojen osalta, jotka kuuluvat hintasääntelyuudistuksen piiriin. Valtaosa käräjäoikeuksissa käsiteltävistä kuluttajaluottoja koskevista asioista on ainakin vielä vuonna 2020 koskenut sellaisia kuluttajaluottosopimuksia, joihin ei sovelleta 1.9.2019 voimaan tulleita säännöksiä. Tällaisten luottojen korko ja muut luottokustannukset ovat merkittävästi uuden sääntelyn piiriin kuuluvien sopimusten korkoja ja luottokustannuksia korkeampia, mikä antaa aiheen harkita mahdollisia jatkotoimia näiden luottojen suhteen. Selvityksessä havaittujen puutteiden johdosta on myös aihetta harkita, miten voidaan edesauttaa kantajien ilmoittamien vaatimusten luokittelun oikeellisuutta ja yhdenmukaisuutta sekä edistää tuomioistuinten ratkaisukäytännön yhtenäisyyttä. Lisäksi olisi aiheellista selvittää mahdollisuuksia tehdä vähäisiä parannuksia käräjäoikeuksien tietojärjestelmään, jotta sääntelystä poikkeavat vaatimukset ilmenisivät ratkaisijalle nykyistä selkeämmin.

---

¹ Pikamaksun valitsemalla kuluttaja saa luoton nopeammin käyttöönsä verrattuna tilanteeseen, jossa hän ei valitse pikamaksua. Pikamaksun hinta oli tavallisesti noin 60 euroa riippumatta luoton suuruudesta, ja siitä vaadittiin kuluja yhteensä 35 selvityksessä tarkastellusta 544 velkomustuomiosta. Näistä 26 tapauksessa pikamaksukuluja vaadittiin pääomana, minkä lisäksi yhdessä tapauksessa pikamaksukulujen voitiin päätellä sisältyvän vaadittuun pääomaan. Neljässä tapauksessa pikamaksukuluja vaadittiin luottokustannuksina ja neljässä tapauksessa muina kuluina.

2 Johdanto

2.1 Taustaa

Kuluttajansuojalain (38/1978, jäljempänä *KSL*) 7 lukua muutettiin 1.9.2019 voimaan tulleella lailla siten, että korkokatto laajennettiin koskemaan myös määrältään suurempia luottoja, kun aiempi korkokatto koski vain alle 2 000 euron suuruisia luottoja. Samalla hintasääntelymalli muutettiin aiemmasta todelliseen vuosikorkoon sidotusta mallista erikseen korkoa ja muita luottokustannuksia sääntelevään malliin (ks. *KSL* 7 luvun 17 a §). Uudistuksen tavoitteena oli kohtuullistaa tarjolla olevien kuluttajaluottojen hinnoittelua ja vähentää kuluttajaluotoista aiheutuvia velkaongelmia.

Hintasääntelyn uudistamisen yhteydessä myös oikeudenkäymiskaarta (4/1734, jäljempänä *OK*) muutettiin siten, että jos saaminen perustuu kuluttajansuojalain 7 luvussa (kuluttajaluotot) tai 7 a luvussa (asunto-omaisuuteen liittyvät kuluttajaluotot) tarkoitettuun kuluttajaluottosopimukseen, johon sovelletaan edellä mainittua luottokustannusten enimmäismäärää koskevaa säännöstä,² haastehakemuksessa tulee ilmoittaa kuluttajaluottosopimukseen liittyviä tarkempia tietoja, kuten esimerkiksi luottosopimuksen mukainen luoton korko.³ Lisäksi kaikissa 1.1.2020 tai sen jälkeen vireille tulleissa asioissa, joissa saaminen perustuu kuluttajaluottosopimukseen, haastehakemuksessa tulee ilmoittaa luottosopimuksen mukainen luoton todellinen vuosikorko riippumatta siitä, sovelletaanko sopimukseen 1.9.2019 voimaan tullutta hintasääntelyä vai ei. Muutosten johdosta tuomioistuimen on helpompi ottaa kuluttajan hyväksi pakottavan sääntelyn noudattaminen viran puolesta huomioon. Tuomioistuimen tarpeisiin on kehitetty myös laskuri, joka ilmoittaa tuomioistuimelle, mikäli sääntelyä ei vaikuttaisi kantajan haastehakemuksessa ilmoittamien tietojen perusteella noudatetun. Tietojärjestelmä uudistus on helpottanut myös massaluontoisen tiedon keräämistä velkomusasioista.

2.2 Selvityksen tarkoitus ja käytetty aineisto

Nykyiseen hallitusohjelmaan sisältyy kirjaus kaudella 2015-2019 hyväksytyyn kuluttaja- ja pikaluottoja koskevan sääntelyn tehokkuuden seuraamisesta, ja ”mikäli sen tehokkuudessa havaitaan puutteita, ryhdytään toimenpiteisiin sääntelyn tehostamiseksi ja kuluttajaluottojen markkinoinnin sääntelemiseksi”.⁴ Lisäksi eduskunta on edellyttänyt, että valtioneuvosto kerää pikaisesti kuluttajaluotoista ja

² *KSL* 7:17a §:ää sovelletaan 1.9.2019 tai sen jälkeen tehtyyn kuluttajaluottosopimukseen. Säännöksen soveltamisalan ulkopuolelle on rajattu yksinomaan esinevakuudelliset asuntoluotot sekä liikennevälineiden osamaksukauppa.

³ *OK* 5:3.2:n mukaan haastehakemuksessa on ilmoitettava: 1) luottosopimuksen mukainen luoton määrä tai luottoraja; 2) luottosopimuksen voimassaoloaika päivinä; 3) luottosopimuksen mukainen luoton korko; 4) luottokustannukset ja muut kulut yksilöityinä; 5) luottosopimuksen mukainen luoton todellinen vuosikorko; sekä 6) onko luottosopimus tehty kuluttajansuojalain 7 luvun 17 §:ssä tai 7 a luvun 15 §:ssä edellytetyllä tavalla.

⁴ Pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelma 10.12.2019: ”Osallistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta”, s. 82.

ylivelkaantumisesta kattavan tietopohjan, jonka perusteella pystytään tekemään analyysi ylivelkaantumisen juurisyistä ja korkosääntelyn vaikutuksista sekä tunnistamaan tarkoituksenmukaiset korjaustoimet, mukaan lukien muutokset lainsäädäntöön ja viranomaisten toimivaltuuksiin ja tehtäviin (ks. EV 69/2020 vp, 2. lausuma). Oikeusministeriössä käynnistettiin tämän johdosta syyskuussa 2020 selvityshanke, jonka tarkoituksena on ollut selvittää voimassaolevan kuluttajaluottoja koskevan sääntelyn tehokkuutta sekä vaikutuksia luottosopimusten ehtoihin.

Selvityksen aineisto perustuu Oikeusrekisterikeskuksen elokuussa 2020 tekemään poimintaan kärjäoikeuksien Tuomas-järjestelmän summaarisista riita-asioista. Selvityksessä on kerätty tietoja sellaisista summaarisena riita-asiana vireille tulleista velkomusasioista, jotka ovat tulleet vireille ja jotka on ratkaistu vuoden 2020 tammi-elokuun aikana ja jotka koskevat vähintään yhtä 1.9.2019 tai sen jälkeen tehtyä kuluttajaluottosopimusta.⁵ Selvityksessä oli mukana 544 edellä mainitut ehdot täyttävää satunnaisotannalla poimittua velkomusasiaa, joista 500 oli ratkaistu yksipuolisella tuomiolla ja 44 puolestaan tuomiolla taikka tuomiolla ja yksipuolisella tuomiolla. Selvityksessä tarkasteltujen tuomioiden jakautuminen eri summaarisista riita-asioista käsitteleviin tuomioistuihin (ks. OK 10 luvun 17 a §) vastasi suhteellisesti tilastojen mukaista normaalia jakaumaa näiden välillä.

Kerätyt tiedot koskevat muun muassa luottosopimusten mukaisen pääoman määrää tai luottorajaa, pääomalle perittävän koron ja muiden luottokustannusten määrää sekä perintä- ja oikeudenkäyntikulujen määrää. Lisäksi tietoja on kerätty selvitystä varten velallisen iästä ja sukupuolesta sekä luottosopimuksen alkuperäisestä velkojasta. Velkomustuomioista kerättyjä tietoja analysoidaan kahdella eri tavalla: velkomustuomioittain eli velallisittain (n=544) sekä velkapääomittain eli kutakin luottosopimusta kohden (n=576). Hintasääntelyuudistuksen vaikutusten havainnollistamiseksi velkomustuomioista kerättyjä tietoja verrataan jäljempänä Tuomas-järjestelmästä saatuihin tietoihin sellaisista ennen 1.9.2019 tehtyjä kuluttajaluottosopimuksia koskevista summaarisista riita-asioista, jotka ovat tulleet vireille ja jotka on ratkaistu vuoden 2020 tammi-elokuussa.⁶ Selvytyksen vuoksi on todettava, että nämä tiedot perustuvat ainoastaan järjestelmästä saatuihin tietoihin, eikä niitä koskevia velkomustuomioita ole näin ollen tarkasteltu.

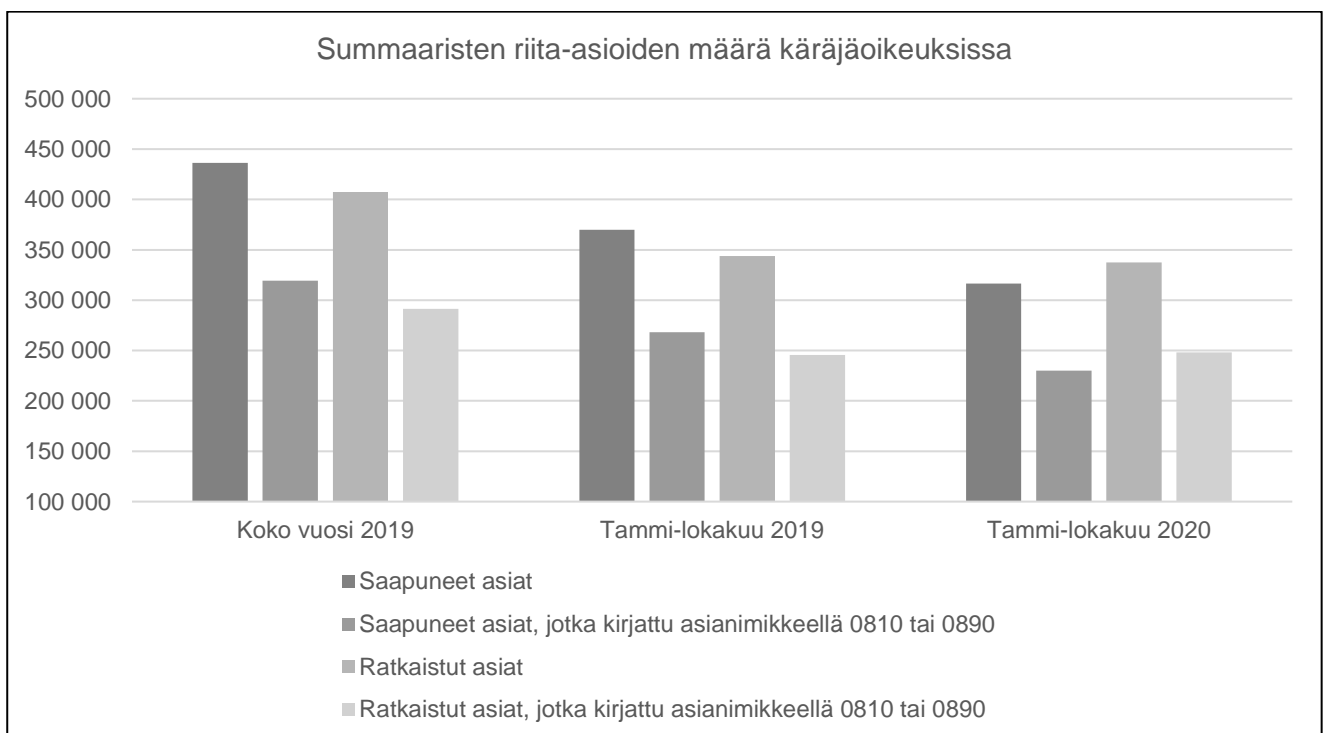
⁵ On huomattava, että sama velkomustuomio voi sisältää useampaa kuin yhtä luottosopimusta koskevan ratkaisun, eivätkä kaikki tuomioon sisältyvät luottosopimukset ole välttämättä 1.9.2019 voimaan tulleen muutoksen soveltamisalaan kuuluvia kuluttajaluottosopimuksia. Selvityksessä tarkasteltujen tuomioiden ratkaisut koskivat myös 79:ää muuta kuin uuden hintasääntelyn soveltamisalaan kuuluvaa kuluttajaluottosopimusta. Jollei selvityksessä toisin mainita, esitetyt tiedot perustuvat kuitenkin ainoastaan sellaisiin ratkaisiasiakirjoista ilmeneviin tietoihin, jotka koskevat 1.9.2019 tai sen jälkeen tehtyjä kuluttajaluottosopimuksia.

⁶ Tällaisia kuluttajaluottosopimuksia koskevia asioita oli 49 310, ja näihin asioihin sisältyi yhteensä 55 092 ennen 1.9.2019 tehtyä kuluttajaluottosopimusta.

2.3 Summaaristen riita-asioiden määrä käräjäoikeuksissa

Tuomioistuinten asiankäsittelyjärjestelmästä (Tuomas) marraskuussa 2020 haettujen tietojen mukaan käräjäoikeuksissa tuli vireille vuonna 2019 yhteensä 436 308 summaarista riita-asiaa. Näistä asioista 319 209 oli kirjattu asianimikkeellä 0810 (velkakirjaan perustuva saatava) tai 0890 (muu velkasuhteeseen perustuva saatava). Edellä mainituista 436 308 summaarisesta riita-asiasta 369 962 tuli vireille tammi-lokakuussa 2019, ja näistä 268 117 oli kirjattu asianimikkeellä 0810 tai 0890. Vuonna 2020 puolestaan käräjäoikeuksissa tuli vireille tammi-lokakuussa 316 318 summaarista riita-asiaa, joista 230 058 oli kirjattu asianimikkeellä 0810 tai 0890. Vireille tulleiden summaaristen riita-asioiden määrä, mukaan lukien asianimikkeellä 0810 tai 0890 kirjattujen asioiden määrä, on siis hieman vähentynyt vuonna 2020 edelliseen vuoteen verrattuna.

Tuomas-järjestelmästä marraskuussa 2020 haettujen tietojen mukaan käräjäoikeuksissa ratkaistiin vuonna 2019 yhteensä 407 322 summaarista riita-asiaa. Näistä asioista 291 254 oli kirjattu asianimikkeellä 0810 tai 0890. Edellä mainituista 407 322 summaarisesta riita-asiasta 343 848 ratkaistiin tammi-lokakuussa 2019, ja näistä 245 617 oli kirjattu asianimikkeellä 0810 tai 0890. Vuoden 2020 tammi-lokakuussa ratkaistujen summaaristen riita-asioiden määrä oli puolestaan 337 457, joista 248 298 oli kirjattu asianimikkeellä 0810 tai 0890. Vuoden 2020 tammi-lokakuussa ratkaistujen asioiden määrä on sekä asianimikkeellä 0810 tai 0890 kirjattujen että kaikkien summaaristen riita-asioiden osalta siis hyvin lähellä edellisen vuoden määrää.

Kaavio 1 Saapuneiden sekä ratkaistujen summaaristen riita-asioiden määrät yhteensä sekä asianimikkeiden 0810 ja 0890 osalta.

3 Kuluttajaluottosopimuksia koskeva analyysi

3.1 Velallinen, velkoja ja luottosopimus

3.1.1 Perittävän pääoman suuruus

Tutkituista 544 velkomustuomiosta ilmenneiden tietojen mukaan luottosopimuskohtainen perittävän pääoman suuruus vaihteli noin 10 eurosta lähes 50 000 euroon. Luottosopimuskohtaisten pääomien keskiarvo oli noin 2 660 euroa ja mediaani noin 1 430 euroa.⁷ Osasta velkomustuomioita kuitenkin ilmeni tai oli pääteltävissä, että pääomana oli vaadittu korkoja, muita luottokustannuksia tai kuluja.⁸ Tällaisia velkomustuomioita oli aineistossa yhteensä 77 kappaletta. Tällaisten velkomustuomioiden osalta käytetään jäljempänä termiä *korjattu pääoma*, kun halutaan viitata pääomaan, josta on vähennetty pääomaksi kirjatut korot, muut luottokustannukset tai kulut. Luottosopimuskohtaisen korjatun pääoman keskiarvo oli noin 2 655 euroa.

Velallisen luottosopimuskohtainen velkomustuomion mukaisen pääoman keskiarvo oli miehillä noin 2 950 euroa ja mediaani noin 1 500 euroa, kun taas naisilla keskiarvo oli noin 2 220 euroa ja mediaani noin 1 100 euroa. Korjatun pääoman keskiarvo oli miehillä noin 2 940 euroa ja naisilla noin 2 210 euroa. Ikäryhmittäin tarkasteltuna velkomustuomion mukaisten pääomien keskiarvo oli alle 25-vuotiailla velallisilla noin 1 430 euroa ja mediaani noin 900 euroa. Ikäryhmässä 25-34-vuotiaat keskiarvo oli noin 2 520 euroa ja mediaani noin 1 020 euroa, ja ikäryhmässä 35-44-vuotiaat velallisten velkapääomien keskiarvo oli puolestaan noin 3 160 euroa ja mediaani noin 1 480 euroa. Pääomat olivat suurimpia 45-64-vuotiailla velallisilla, joista 45-54-vuotiaiden velallisten velkapääomien keskiarvo oli noin 3 770 euroa ja mediaani noin 1 990 euroa ja 55-64-vuotiaiden velallisten velkapääomien keskiarvo oli noin 3 300 euroa ja mediaani noin 2 210 euroa. Vähintään 65-vuotiaiden velallisten velkomustuomion mukaisten pääomien keskiarvo oli noin 2 540 euroa ja mediaani noin 2 430 euroa. Vähintään 65-vuotiaiden velallisten tarkempi jaottelu ikäryhmittäin ei selvityksessä mukana olleiden velallisten määrän vähäisyyden vuoksi ole tarkoituksenmukaista.

Selvityksessä mukana olleista velkomustuomioista saatujen tietojen mukaan luottojen pääomat olivat siis pienempiä nuoremmilla velallisilla ja suurempia vanhemmilla velallisilla. Sukupuolen mukaan tarkasteltuna luottojen pääomat olivat suurempia miehillä ja pienempiä naisilla. Lukumäärällisesti eniten

---

⁷ Ennen 1.9.2019 tehtyjen kuluttajaluottosopimusten (n=54 908) luottosopimuskohtainen pääomien keskiarvo oli noin 3 800 euroa ja mediaani noin 2 000 euroa.

⁸ Tämä saattoi ilmetä esimerkiksi siitä, että pääomana yhteensä vaadittu euromäärä ylitti haastehakemuksessa ilmoitetun luottosopimuksen mukaisen luoton määrän tai luottorajan tai että pääomavaatimuksen selite-kentässä kerrottiin vaatimuksen koskevan luottokorkoa.

selvityksessä esiintyi luottosopimuksia, joissa velallinen oli alle 35-vuotias. Selvityksessä oli myös mukana enemmän mies- kuin naisvelallisia. Esiitettyjen havaintojen perusteella ei ole kuitenkaan syytä tehdä pitkälle meneviä johtopäätöksiä, sillä aineiston rajallinen koko ja se, että sääntely on ollut voimassa vain vähän aikaa, voi olla merkittävästi vaikuttanut siihen, millaisia luottoja koskevat velkomustuomiot ovat päätyneet selvityksen kohteeksi.

Ikäryhmä	Keskiarvo (euroa)	Mediaani (euroa)	n=	%-osuus kaikista
Alle 25-vuotiaat	1 428,98	900,9	125	21,7 %
25-34-vuotiaat	2 516,02	1 024,22	164	28,5 %
35-44-vuotiaat	3 159,03	1 481,87	138	24,0 %
45-54-vuotiaat	3 766,93	1 993,23	62	10,8 %
55-64-vuotiaat	3 298,00	2 212,2	56	9,7 %
Vähintään 65-vuotiaat	2 540,10	2 429,70	29	5,0 %
Ei tietoja saatavilla	-	-	2	0,3 %
Yhteensä miehet	2 948,43	1 495,98	337	58,5 %
Yhteensä naiset	2 217,14	1 095,78	237	41,1 %
Ei tietoja saatavilla	-	-	2	0,3 %
Yhteensä	2 662,17	1 431,9	576	100,0 %

Taulukko 1 Perittävän pääoman keskiarvo ja mediaani selvityksessä tarkastelluissa 1.9.2019 tai sen jälkeen tehdyissä luottosopimuksissa velallisryhmittäin luokiteltuna.

3.1.2 Luoton tyyppi ja luoton määrä tai luottoraja

Velkomustuomioista ilmenneiden tietojen mukaan luottosopimuksista 131 oli kertaluottoja ja 164 jatkuvia luottoja. Loppujen luottosopimusten osalta (281 kpl) velkomustuomioista ei suoraan ilmennyt, oliko kyseessä kertaluotto vai jatkuva luotto. Kertaluotoissa luoton määrä vaihteli noin 100 eurosta lähes 50 000 euroon, ja jatkuvien luottojen luottoraja vaihteli noin 290 eurosta 10 000 euroon. Luoton määrien ja luottorajojen keskiarvo oli noin 2 740 euroa ja mediaani 1 500 euroa. Kertaluottojen osalta luoton määrän keskiarvo oli noin 3 610 euroa ja mediaani noin 730 euroa, kun taas jatkuvissa luotoissa luottorajojen keskiarvo oli noin 2 670 euroa ja mediaani 2 000 euroa. Siltä osin kuin tieto ilmeni velkomustuomioista, kertaluotoissa luoton määrät olivat siis keskimäärin suurempia kuin luottorajat jatkuvissa luotoissa.

3.1.3 Luoton alkuperäinen velkoja

Velkomustuomioista saatujen tietojen mukaan koko aineistossa esiintyi yhteensä 45 eri alkuperäistä velkojayritystä. Useammassa kuin yhdeksässä tapauksessa kymmenestä velkaa peri toimeksiantona tai saatavan siirron perusteella Etelä-Suomen aluehallintoviraston ylläpitämään perintätoiminnan harjoittajien rekisteriin kuuluva perintäyhtiö, mistä syystä kantajana ei yleensä ollut velan alkuperäinen velkoja. Kahdesta tuomiosta ei lainkaan käynyt ilmi, mikä taho luottosopimuksen alkuperäinen velkoja

oli ollut. Aineiston perusteella 20:stä useimmin esiintyvistä velkojasta kymmenen kuului Etelä-Suomen aluehallintoviraston valvonnan alaisuuteen, yhdeksän Finanssivalvonnan valvottaviin, ja yksi alkupe-
räinen velkoja oli sellainen, ettei siltä edellytetä rekisteröintiä tai toimilupaa.⁹

3.2 Luottosopimuksessa maksettavaksi sovitut luottokustannukset ja muut kulut

3.2.1 Luottosopimuksen mukainen luoton korko

Kuluttajansuojalain mukaan kuluttajan nostamalle luotolle perittävää luoton korkoa ei saa sopia 20:tä prosenttia suuremmaksi (KSL 7 luvun 17 a §:n 1 momentti). Säännöstä sovelletaan edellä todetun mukaisesti tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta kuluttajaluottosopimuksiin, jotka on tehty 1.9.2019 tai sen jälkeen. Selvityksessä tarkastelluissa velkomustuomioissa tällaisten luottosopimusten mukainen luoton korko vaihteli 0 prosentista 20 prosenttiin. Lisäksi otannassa oli mukana kaksi sellaista yksipuolisella tuomiolla ratkaistua asiaa, joissa 1.9.2019 tai sen jälkeen tehdyille kuluttajaluottosopimukselle oli vaadittu maksettavaksi yli 40 prosentin korkoa.

Tarkastelluissa velkomustuomioissa kuluttajaluottosopimusten mukaisten korkojen keskiarvo oli 15,58 prosenttia ja mediaani 19,90 prosenttia. Huomionarvoista on, että 304:ssä selvityksen taustalla olleesta 576 luottosopimuksesta, ts. lähes 53 prosentissa sopimuksia, luoton korko oli vähintään 19,9 prosenttia. Kun luottolaitosten myöntämien kulutusluottojen keskikorko Suomen Pankin tilastojen mukaan on 4,66 prosenttia (syyskuu 2020)¹⁰, luvuista voidaan havaita, että oikeudelliseen perintään päätyvät ennen muuta kaikkein kalleimmat kuluttajaluotot.

Ennen 1.9.2019 tehtyihin kuluttajaluottosopimuksiin ei sovelleta kokonaisuudessaan edellä sanottua OK 5:3.2:n säännöstä haastehakemuksessa ilmoitettavista tarkemmista tiedoista, eikä niiden osalta näin ollen ole saatavissa suoraan järjestelmästä tietoja luottosopimusten mukaisista luottojen koroista. Sen sijaan tällaisten luottosopimusten osalta korkoprosentit on laskettu haastehakemuksessa esitettyjen sellaisten Tuomas-järjestelmästä haettujen viivästyskorkoprosenttien perusteella, joissa viivästyskorko perustuu korkolain (633/1982) 4 §:n 2 momentin mukaan maksettavaan lakisääteistä viivästyskorkoa korkeampaan velalle eräpäivää edeltäneeltä ajalta maksettavaan luoton korkoon. Tällä tavoin laskettuna ennen 1.9.2019 tehtyjen kuluttajaluottosopimusten mukainen luoton koron (n=44 686) keskiarvo oli 27,6 prosenttia ja mediaani 21 prosenttia. Korkeimmillaan luoton korot olivat jopa yli 100-

---

⁹ Ks. laki eräiden luotonantajien ja luotonvälittäjien rekisteröinnistä (853/2016) sekä laki Finanssivalvonnasta (878/2008).

¹⁰ [Talletusten ja lainojen korot Suomessa](#), Suomen Pankki. Viitattu 30.10.2020.

prosenttisia. Näyttäisi siis siltä, että luottosopimusten korkoprosenttien taso on laskenut hintasääntelyuudistuksen myötä.

3.2.2 Luottosopimuksen mukainen luoton todellinen vuosikorko

Toisin kuin aiempi, vuonna 2013 voimaan tullut hintasääntelymalli, nykyinen hintasääntelymalli ei pohjautu luoton todelliseen vuosikorkoon. Luotonantajilla on kuitenkin kuluttajansuojalain 7 luvun 17 §:n ja sen nojalla luottosopimuksesta kuluttajalle annettavista tiedoista annetun valtioneuvoston asetuksen (789/2010) mukaan velvollisuus ilmoittaa kuluttajalle luottosopimuksessa luoton todellinen vuosikorko (asetuksen 5 §:n 1 momentin 7 kohta). Kuluttajansuojalain 7 luvun 6 §:n 3 momentin mukaan todellisella vuosikorolla tarkoitetaan korkoprosenttia, joka saadaan laskemalla luottokustannukset vuosikorkona luoton määrälle lyhennykset huomioon ottaen. Todellisen vuosikoron laskemistavasta ja laskennassa käytettävistä oletuksista säädetään oikeusministeriön asetuksella¹¹.

Kantajien on vuoden 2020 alusta alkaen tullut ilmoittaa luottosopimuksen mukainen luoton todellinen vuosikorko myös haastehakemuksessa (OK 5 luvun 3 §:n 2 momentin 5 kohta). Edellä todetun mukaisesti tämä velvollisuus koskee kaikkia 1.1.2020 tai sen jälkeen vireille tulleita asioita, joissa saaminen perustuu kuluttajaluottosopimukseen riippumatta siitä, sovelletaanko sopimukseen 1.9.2019 voimaan tullutta hintasääntelyä vai ei.

Velkomustuomioista saatujen tietojen mukaan 1.9.2019 tai sen jälkeen tehdyissä sopimuksissa luoton todellisten vuosikorkojen keskiarvo oli 22,66 prosenttia ja mediaani 24,02 prosenttia. Kertaluottojen osalta keskiarvo oli 25,52 prosenttia ja mediaani 25,39 prosenttia ja jatkuvien luottojen osalta keskiarvo oli 19,98 prosenttia ja mediaani 21,90 prosenttia. Tarkasteltaessa ainoastaan muita kuin uuden hintasääntelyn soveltamisalaan kuuluvia sopimuksia todellisten vuosikorkojen keskiarvo oli Tuomas-järjestelmästä saatujen tietojen perusteella 67,6 prosenttia ja mediaani 30 prosenttia niissä luottosopimuksissa, joita koskevissa haastehakemuksissa todellinen vuosikorko oli ilmoitettu (n=54 896). Velkomustuomioista ja Tuomas-järjestelmästä saatujen tietojen perusteella näyttäisi siis siltä, että luottosopimusten mukaisten todellisten vuosikorkojen taso on selvästi laskenut hintasääntelyuudistuksen myötä.

---

¹¹ Ks. oikeusministeriön asetus kuluttajaluoton todellisesta vuosikorosta (1123/2016).

3.2.3 Muut luottokustannukset kuin korko

Luottokustannusten enimmäismäärää koskevaan säännökseen sisältyy korkokaton lisäksi erillinen muita luottokustannuksia kuin korkoa koskeva katto. Jos kuluttajan on sopimuksen mukaan maksettava muita luottokustannuksia kuin luoton korkoa (edellä ja jäljempänä *muut luottokustannukset*), näiden määrä ei saa ylittää päivää kohden 0,01:tä prosenttia luottosopimuksen mukaisesta luoton määrästä tai luottorajasta luottosopimuksen voimassaoloajalta (KSL 7 luvun 17 a §:n 2 momentti). Pykälän 3 momentin mukaan sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, muiden luottokustannusten enimmäismäärä voidaan sopia 5 euroksi edellyttäen, että luottoaika on sopimuksen mukaan vähintään 30 päivää. Kuluttajan 2 momentin perusteella maksettavaksi tulevat kustannukset eivät saa ylittää 150:tä euroa vuodessa, eikä luottokustannuksia saa periä kuluttajalta ennakolta pidemmältä kuin vuoden ajalta.

Selvityksen mukaan muut luottokustannukset koostuivat yleensä tilinhoito-, avaus- ja palvelumaksuista sekä käsittely- ja rahoituskuluista. Muutama luoton alkuperäinen velkoja vaati kuluja niin sanotusta pikamaksusta, jonka valitsemalla kuluttaja saa luoton nopeammin käyttöönsä verrattuna tilanteeseen, jossa hän ei valitse pikamaksua. Pikamaksun hinta oli tavallisesti noin 60 euroa riippumatta luoton suuruudesta, ja siitä vaadittiin kuluja yhteensä 35:ssä 544:stä selvityksessä tarkastellusta velkomustuomiosta. Yleistä myös oli, ettei muiden luottokustannusten perustetta eritelty tuomioissa tarkemmin, vaan kulujen ainoastaan ilmoitettiin koostuvan luottokustannuksista tai sovitusta kuluista. Keskiarvo muiden luottokustannusten osalta oli noin 8,70 euroa ja mediaani noin 3,50 euroa luottosopimusta kohden. Jos huomioimatta jätetään sellaiset luottosopimukset, joissa muita luottokustannuksia kuin korkoa ei vaadittu, keskiarvoksi muodostui noin 15,50 euroa ja mediaaniksi 8,70 euroa luottosopimusta kohden.

Osassa tapauksista oli – edellä pääomaa koskevassa jaksossa kuvatulla tavalla – vaadittu mahdollisesti luottokustannuksina pidettäviä kuluja pääomana tai muina kuluina.¹² Tarkasteltavana olevaan aineistoon sisältyi 40 tällaista tapausta. Edellä mainittuja pikamaksukuluja vaadittiin 26 tapauksessa pääomana, neljässä tapauksessa luottokustannuksina ja neljässä tapauksessa muina kuluina, minkä lisäksi yhdessä tapauksessa pikamaksukulujen voitiin päätellä sisältyvän vaadittuun luottopääomaan. Tarkasteltaessa luottokustannusten kokonaismäärää siinä tapauksessa, että tällaisia pääomaksi tai muiksi kuluiksi kirjattuja kuluja olisi pidetty luottokustannuksina, tällaisten täydennettyjen luottokustannusten keskiarvo oli 12,40 euroa ja mediaani noin 3,80 euroa luottosopimusta kohden. Vastaavasti,

---

¹² Tällaisia kustannuksia oli vaadittu muutamien samojen alkuperäisten velkojien toimesta osassa tapauksista pääomina ja muina kuluina sekä osassa luottokustannuksina. Käräjäoikeus on jäljempänä tarkasteltavalla tavalla eräässä tapauksessa viran puolesta katsonut tällaisten pääomina tai muina kuluina vaadittujen kustannusten olevan luottokustannuksia ja siten luottokustannuskaton soveltamisalaan kuuluvia kuluja.

jos huomioimatta jätetään sopimukset, joissa muita luottokustannuksia kuin korkoa ei vaadittu, täydennettyjen luottokustannusten keskiarvoksi muodostui noin 21,60 euroa ja mediaaniksi noin 12,20 euroa sopimusta kohden.

3.2.4 Muut luottokustannukset suhteessa päiväkohtaiseen enimmäismäärään

Sen selvittämiseksi, mille tasolle muiden luottokustannusten kuin koron määrä asettuu suhteessa niitä koskevaan kattoon, on laskettu kunkin luottosopimuksen muut luottokustannukset yhteen ja jaettu tämä määrä haastehakemuksessa ilmoitetulla luottosopimuksen kestolla päivissä. Jos tämä määrä on päivää kohden suurempi kuin 0,01 prosenttia haastehakemuksessa ilmoitetusta luottosopimuksen mukaisesta luoton määrästä tai luottorajasta, on luottokustannusraja ylittynyt. Muiden luottokustannusten määräksi saadaan kuitenkin sopia edellä sanotusta rajasta riippumatta enintään 5 euroa, jos luottosopimuksen kesto on sopimuksen mukaan vähintään 30 päivää.

Haastehakemuksessa ilmoitettujen tietojen mukaan muiden luottokustannusten kuin koron keskiarvo oli noin 60 prosenttia ja mediaani noin 22 prosenttia laissa mainitusta 0,01 prosentin päiväkohtaisesta enimmäismäärästä. Jos jätetään huomioimatta sellaiset luottosopimukset, joiden osalta muita luottokustannuksia kuin korkoa ei velkomustuomion perusteella ollut vaadittu maksettavaksi lainkaan, suhdelukujen keskiarvo oli noin 106 prosenttia ja mediaani noin 62 prosenttia. On kuitenkin huomattava, että osassa sellaisista tapauksista, joissa edellä sanottu suhdeluku ylitti 100 prosenttia, kyse oli sallituista, enintään 5 euron suuruisista muista luottokustannuksista vähintään 30 päivän pituisissa luottosopimuksissa. Tästä syystä suhdeluvun ylittyminen ei automaattisesti merkitse sitä, että sääntelyä olisi rikottu. Toisaalta velkomustuomioista myös ilmeni, että 14:ssä tapauksessa käräjäoikeus oli hyväksynyt kantajan vaatimukset, vaikka ne ylittivät edellä mainitun päiväkohtaisen luottokustannusrajan ilman edellä mainittua selitystä.

Mikäli luottokustannuksiksi olisi katsottu haastehakemuksessa ilmoitettujen kustannusten lisäksi ne edellä mainitut pääomana tai muina kuluina ilmoitetut erät, joita osassa tapauksista oli pidetty luottokustannuksina ja osassa ei, olisi luottokustannusraja ylittynyt 43:n luottosopimuksen osalta. Näin ollen selvityksessä tarkastelluista uuden hintasääntelyn soveltamisalaan kuuluvista luottosopimuksista noin 7,5 prosentissa luottokustannukset olisivat olleet sallittua suuremmat. Enimmillään täydennetyt luottokustannukset olivat 17-kertaiset verrattuna lain sallimaan päiväkohtaiseen enimmäismäärään. Esitettyjen havaintojen perusteella voidaan todeta, että luottokustannuskaton mahdolliseen ylittymiseen vaikutti suuressa osassa tapauksia se, olisiko kantajan haastehakemuksessa muina kuin luottokustannuserinä ilmoittamia vaatimuksia tosiasiallisesti pidettävä luottokustannuksina ja siten niiden enimmäismäärässä huomioitavina vaatimuksina.

3.2.5 Muut kulut

Kuluttajalla voi luottosopimuksen mukaan olla velvollisuus maksaa myös muita kuin luottokustannuksina pidettäviä kuluja. Tällaiset kulut eivät pääsääntöisesti kuulu hintasääntelyn piiriin (ks. kuitenkin kuluttajansuojalain 7 luvun 17 b § maksuajan pidennyksestä perittävistä kuluista).

Velkomustuomioista ilmeni, että muina kuluina vaadittujen kulujen perustetta ei ollut tavallisesti yksilöity tarkemmin. Tällaisten kulujen ilmoitettiin haastehakemuksessa lähes poikkeuksetta ainoastaan olevan luottosopimuksessa kuluttajan maksettavaksi sovittuja kuluja. Osassa tapauksia muina kuluina oli vaadittu tosiasiallisesti perintäkuluja ja osassa mahdollisesti luottokustannuksiksi katsottavia kuluja, kuten edellä käsitellyistä pikamaksuista vaadittavia kuluja. Tarkasteltaessa muita kuluja, joissa on huomioitu edellä todettu seikka, kutsutaan niitä jäljempänä *korjatuiksi muiksi kuluiksi*. Tapauksia, joissa korjatut muut kulut erosivat haastehakemusten tietojen mukaisista muista kuluista, oli yhteensä 29. Muiden kulujen haastehakemusten mukainen keskiarvo oli noin 2,50 euroa sopimusta kohden, ja jos huomioimatta jätetään sellaiset sopimukset, joita koskevassa asiassa ei ollut vaadittu muita kuluja maksettavaksi, keskiarvo oli noin 20 euroa ja mediaani hieman alle 16 euroa. Korjattujen muiden kulujen keskiarvo oli noin 2,40 euroa, ja jos huomioimatta jätetään sellaiset sopimukset, joita koskevassa asiassa ei ollut korjattuja muita kuluja, keskiarvo oli hieman alle 25 euroa ja mediaani 14,70 euroa.

3.2.6 Maksuajan pidentämisestä perittävät kulut

Hintasääntelyuudistuksen yhteydessä kuluttajansuojalain 7 lukuun lisättiin uusi 17 b §, jonka mukaan maksuajan pidentämisestä ennen saatavan erääntymistä saa periä kuluttajalta enintään 5 euroa edellyttäen, että maksuaika pitenee vähintään 14 päivällä. Kuluttajalta tällaisista toimista perittävien kulujen yhteismäärä ei saa kuitenkaan ylittää vuodessa 20:tä euroa. Säännöksen taustalla oli tarve rajoittaa mahdollisuutta periä kuluttajalta suhteettoman suuria kustannuksia maksuajan pidennyksestä.

Velkomustuomioista saatujen tietojen mukaan maksuajan pidennyksestä perittiin kustannuksia ainoastaan kahdessa tapauksessa ja niissäkin korkeintaan lainmukainen enimmäismäärä.

3.2.7 Hintasääntelyn rikkomisen seuraamukset

Jos luotonantaja tai luotonvälittäjä rikkoo luottokustannusten enimmäismäärää koskevaa säännöstä, kuluttajansuojalain mukaan kuluttajalla ei ole velvollisuutta maksaa luoton korkoa eikä muita luottokustannuksia lainkaan (KSL 7 luvun 17 a §:n 4 momentti).

Selvityksessä tarkastelluista 544:stä velkomustuomioista ilmenneiden tietojen mukaan käräjäoikeudet ovat viidessä tapauksessa hylänneet viran puolesta kantajan kaikki luottokustannuksia koskevat vaa-

timukset sen vuoksi, että kantajan vaatimien muiden luottokustannusten määrä on ylittänyt edellä mainitun luottosopimuksen voimassaoloajalle päiväkohtaisesti luoton määrästä tai luottorajasta lasketta-
van 0,01 prosentin enimmäismäärän.

Neljässä näistä tapauksista valtaosa vaadituista muista luottokustannuksista koostui pikamaksuista. Niitä vaadittiin kyseisissä tapauksissa pääosin luottokustannuksina, minkä lisäksi käräjäoikeus katsoi yhdessä tapauksessa viran puolesta pääomana vaaditun pikamaksun lukeutuvan edellä sanotun 0,01 prosentin enimmäismäärän piiriin kuuluviin muihin luottokustannuksiin. Edellä todetulla tavalla pikamaksukuluja vaadittiin kaiken kaikkiaan maksettavaksi yhteensä 35:ssä selvityksessä tarkastellussa velkomustuomioissa, joista 26 tapauksessa pääomana, neljässä tapauksessa luottokustannuksina ja neljässä tapauksessa muina kuluina, minkä lisäksi yhdessä tapauksessa pikamaksukulujen voitiin päätellä sisältyvän vaadittuun luottopääomaan.

Onkin huomattava, että samat kantajat vaativat pikamaksukuluja eri tapauksissa eri nimikkeillä. Toisaalta käytännöt vaihtelivat myös käräjäoikeuksittain. Osassa tapauksista pikamaksuista vaadittuihin kuluihin puututtiin viran puolesta siitä riippumatta, millä nimikkeellä niitä vaadittiin, kun taas toisissa tapauksissa kuluttajansuojalain enimmäismäärää suurempiin pikamaksukuluihin ei puututtu silloinkaan, kun ne oli kirjattu haastehakemukseen muina luottokustannuksina. Velkomustuomioista saatujen tietojen mukaan pikamaksuista vaadittuja kuluja pidettiin siis pääsääntöisesti luottokustannuksina silloin, kun kantaja oli kirjannut ne sellaisina haastehakemukseen. Vastaavasti sanottuja kuluja ei – yhtä tapauksista lukuun ottamatta – pidetty luottokustannuksina silloin, kun kantaja vaati niitä pääomana tai muina kuluina.

Kahdessa tapauksessa kantaja oli peruuttanut omatoimisesti osan luottokustannuksia koskevista vaatimuksistaan, eikä käräjäoikeus ollut puuttunut luottokustannusten määrään. On huomattava, että luottokustannusten enimmäismäärää koskevan sääntelyn kannalta ratkaisevaa on se, mitä luottokustannusten määrästä on sovittu, mikä merkitsee sitä, ettei sääntelyn rikkomisen seuraamuksilta tulisi voida välttyä myöhemmin peruuttamalla luottokustannusvaatimukset kuluttajansuojalain enimmäismäärän ylittäviltä osin (ks. HE 230/2018 vp, s. 31).

3.3 Luoton perimisestä aiheutuvat kustannukset

3.3.1 Perintäkulut

Eräänntyneiden saatavien vapaaehtoisesta perinnästä säädetään saatavien perinnästä annetussa laissa (513/1999). Velkomustuomion mukaiset perintäkulut vaihtelivat luottosopimusta kohden 0 eurosta 314,62 euroon, ja niiden keskiarvo ja mediaani oli noin 55 euroa. Edellä todetun mukaisesti osassa tapauksista kävi ilmi, että muina kuluina oli vaadittu tosiasiallisesti perintäkuluiksi katsottavia kuluja. Toisaalta myös perintäkuluina oli vaadittu kuluja, jotka eivät olleet perintäkuluja.

3.3.2 Oikeudenkäyntikulut

Oikeudenkäyntikuluja on välttämätöntä tarkastella velkomustuomiokohtaisesti. Tästä syystä tarkastelua ei ole syytä myöskään rajata ainoastaan velkomustuomioihin, jotka koskevat 1.9.2019 tai sen jälkeen tehtyjä luottosopimuksia. Oikeudenkäyntikulujen keskiarvo oli tuomiota kohden 163,78 euroa ja mediaani 175 euroa.¹³

3.3.3 Kuluttajan maksettavaksi tulevat kokonaiskustannukset

Sen selvittämiseksi, kuinka suuria oikeudelliseen perintään edenneestä kuluttajaluottosopimuksesta kuluttajalle aiheutuvat kokonaiskustannukset olivat suhteessa pääomaan, on laskettu perittävien kustannusten yhteismäärä ja verrattu sitä ensinnäkin sopimuksen mukaiseen luoton määrään tai luottorajaan ja toiseksi perittävän pääoman määrään. Edellä todetun mukaisesti oikeudenkäyntikuluja koskevat tiedot on ilmoitettu velkomustuomioissa tuomiokohtaisesti, minkä vuoksi oikeudenkäyntikulujen suuruus luottosopimusta kohden myös vaihtelee merkittävästi sen mukaan, kuinka monta kuluttajaluottosopimusta on käsitelty samassa asiassa. Epäjohdonmukaisuuksien välttämiseksi kokonaiskustannusten suhde luoton määrään tai luottorajaan ja perittävään pääomaan on laskettu tuomiota kohden sellaisten tuomioiden osalta, jotka koskivat ainoastaan 1.9.2019 tai sen jälkeen tehtyjä kuluttajaluottosopimuksia (n=488).¹⁴

---

¹³ Yksipuolisella tuomiolla ratkaistavassa velkomusta koskevassa asiassa tuomittavien oikeudenkäyntikulujen määrien perusteista säädetään vastapuolen maksettavaksi tuomittavista oikeudenkäyntikuluista oikeudenkäymiskaaren 21 luvun 8 c §:ssä tarkoitetuissa asioissa annetussa oikeusministeriön asetuksessa (1311/2001). Asetuksen 3 §:n mukaan oikeudenkäyntikulujen määrä vaihtelee 50 ja 160 euron välillä riippuen velan pääomasta ja siitä, tuomitaanko oikeudenkäyntikulut perustaksan vai korkean taksan mukaisesti. Taksoihin lisätään vaadittaessa kantajalta perittävä oikeudenkäyntimaksu, joka on 65, 86 tai 260 euroa asian ratkaisutavasta, asiaa koskevien tietojen toimitustavasta ja vastaajan mahdollisesta asian riitauttamisesta riippuen.

¹⁴ Edellä todetulla tavalla selvityksessä tarkasteltujen 544:n velkomustuomion ratkaisut koskivat myös 79:ää muuta kuin uuden hintasääntelyn soveltamisalaan kuuluvaa kuluttajaluottosopimusta. Näitä kuluttajaluottosopimuksia koskevat velkomustuomiot on jätetty kokonaiskustannuksia koskevissa laskuissa huomioimatta.

Kuluttajan maksettavaksi tulevat kokonaiskustannukset olivat suurimmillaan 4,66-kertaiset ja keskimäärin 1,26-kertaiset verrattuna luoton määrään tai luottorajaan. Suhdelukujen mediaani oli 1,17. Vastaavasti verrattaessa kokonaiskustannuksia perittävään pääomaan suhdelukujen keskiarvo oli 1,32 ja mediaani 1,21. Suurimmillaan kustannukset olivat 4,92-kertaiset perittävään pääomaan verrattuna.

Vastaavaa vertailua ei voida täysin samalla tavalla tehdä ennen 1.9.2019 tehtyjen kuluttajaluottosopimusten osalta, sillä näitä koskevassa haastehakemuksessa ei lain mukaan täydy ilmoittaa sopimuksen mukaista luoton määrää tai luottorajaa, minkä vuoksi kyseistä tietoa ei ole saatavilla. Tällaisten luottosopimusten osalta voidaan kuitenkin laskea suhdeluku kokonaiskustannusten ja perittävän pääoman välillä tuomiokohtaisesti (n=49 201). Tuomas-järjestelmästä saatujen tietojen mukaan ennen 1.9.2019 tehtyjen kuluttajaluottosopimusten osalta kokonaiskustannusten ja perittävän luottopääoman suhdelukujen keskiarvo oli vuoden 2020 tammi-elokuussa vireille tulleissa ja ratkaistuissa kuluttajaluottosopimuksia koskevissa summaarisissa riita-asioissa 1,44 ja mediaani 1,26. Muihin kuin vuonna 2019 voimaan tulleen hintasäätelyn soveltamisalaan kuuluviin kuluttajaluottosopimuksiin verrattuna 1.9.2019 tai sen jälkeen tehtyjen sopimusten kokonaiskustannukset näyttäisivät olevan jonkin verran alhaisempia. Näin ollen säätelyn voidaan ainakin tämän perusteella katsoa vaikuttaneen kokonaiskustannusten tasoon laskevasti, joskaan selvityksessä tarkastellun rajallisen tapausmäärän ja säätelyn lyhyen voimassaoloajan vuoksi tarkempien johtopäätösten vetäminen ei tältä osin ole mahdollista.